

КАФЕДРА ДЕРМАТОЛОГІЇ ТА ВЕНЕРОЛОГІЇ

ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

До створення кафедри шкірних та венеричних хвороб медичного факультету Новоросійського Імператорського університету в 1902 р. першими читали курс «сифілітичних захворювань» лікарі Соловейчик та Вдовиченко. Кафедра була створена 29 травня 1904 року, першим завідувачем кафедри було обрано професора В. І. Зарубіна (1867-1938). Співробітниками кафедри були приват-доцент Б.А.Дробний та штатні ординатори Г.К.Ходжапорохов, та

ЗАРУБИН ZARUBIN
Валентин Иванович Valentin Ivanovich

А.Г.Яншек. На цьому етапі проводилась активна праця по забезпеченню кафедри учбовими посібниками та літературою. В.І.Зарубін у 1891 р. закінчив Імператорську Військово-медичну академію у Петербурзі, працював ординатором в відділенні сифілідології, лікарні професора В.М.Тарновського.

Докторську дисертацію «До вчення про слизові (келихоподібні) клітини» В. І. Зарубін захистив у 1897 р. У період з 1897-1898 пройшов спеціалізацію по дерматології, сифілідології та лабораторної діагностики в лікарнях професора Моріца Капозі м. Вена, професора Альфреда Фурнье м. Париж, професора А.Нейсера м. Бреславль, а також в лабораторії дерматологічної лікарні професора Йозефа Ядасона. Автор понад 30 наукових праць, в основному про вплив променів Рентгена при хворобах шкіри і лікуванні деяких дерматозів препаратами щитоподібної залози. Популярності набули роботи з вивчення ефективності препаратів вісмуту при лікуванні сифілісу. З 1892 р. був дійсним членом Російського сифілідологічного і дерматологічного товариства у Петербурзі. З 1899 р. він один із членів-засновників Харківського дерматологічного і венерологічного товариства. У 1900 р. приймав участь у IV Міжнародному конгресі по дерматології та сифілідології. У 1903 році В.І.Зарубін був затверджений професором

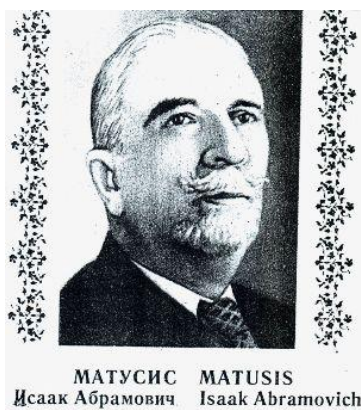
Імператорського Казанського університету, а у 1904 році був засновником кафедри систематичного і клінічного вчення шкірних та сифілітичних захворювань Імператорського Новоросійського університету м. Одеса, у вересні 1908 р. В. І. Зарубін подав у відставку.

ЯКОВЛЕВ YAKOVLEV
Сергей Сергеевич Sergey Sergeevich

З грудня 1908р. по 1928 р. кафедрою завідував професор С. С. Яковлев (1855-1933). В 1879 році закінчив Медико-хірургічну академію м. Петербург, у 1884 р. працював ординатором, асистентом у професора В.М.Тарновского. У 1900 році приват-доцент Медико-хірургічної академії де читає курс «Гонорея та її ускладнення». З 1908р. працює професором кафедри шкірних та венеричних хвороб Новоросійського університету. У 1892 р. С.С. Яковлев захистив дисертацію на ступінь доктора медичних наук «Матеріали до азотистого метаморфозу сифілітиків у період висипу». У 1909 р. був одним із засновників Новоросійських вищих медичних жіночих курсів, де викладав до їхнього злиття в 1920 р. з медичним інститутом. У 1915-1920р.р. штат кафедри розширяється асистентом працює В.І.Нікіфоров, ординаторами С.Д.Захаров, А.Г.Гаврилова, К.П.Колишкіна, А.Н.Павлов, Ш.З.Юхневич, А.І.Хаджі і В.А.Грінчевський. С.С. Яковлев — автор понад 30 наукових праць. Він перший акцентував увагу лікарів на значенні хронічного простатиту при лікуванні гонореї і вперше у Росії узагальнив результати своїх спостережень про застосування сальварсану при лікуванні сифілісу. У 1927 р. за його пропозицією в Одесі було організовано міський шкірно-венерологічний диспансер на 50 ліжок. Навчальний процес проходив в аудиторії, палатах, лікувальних кабінетах і лабораторії. Основні напрямки наукової діяльності кафедри — особливості перебігу сифілісу (І. С. Нейман, В.І. Нікіфоров); казуїстика і терапія деяких шкірних захворювань. Професор Яковлев С.С. був членом редакційної колегії журналу «Русский весник дерматологии», редактором відділу шкірних та венеричних хвороб «Большой медицинской

енциклопедии», а також 20 років головою Одеського дерматологічного товариства.

З 1929 по вересень 1951 рр. кафедрою завідував професор І. А. Матусіс (1884-1955). У 1911 р. він закінчив Берлінський університет і захистив дисертацію. До 1921 р. служив у військово-санітарному відомстві Червоної Армії. Потім працював ординатором, асистентом, а з 1927 р. — приват-доцентом шкірно-венерологічної клініки Одеського медичного інституту. Одночасно, з 1925 по 1928 р.р., він був проректором інституту, з 1932-го по 1935-и — деканом лікувального факультету, з 1935-го — проректором з наукової роботи. У 1935 р. І. А. Матусісу присуджено ступінь доктора медичних наук. У 1940 р. І. А. Матусіс був затверджений у вченому званні професора. У період з 1932-1940 р.р. на кафедрі були створені біохімічна, патофізіологічна та бактеріологічна лабораторії, а також віварій, що дало змогу поліпшити науково-дослідну роботу та учбово-педагогічний процес. Штат кафедри розширився, у цей час працювали 2-доценти, 5-асистентів, 3-ординатора, 2-аспіранта. Під час Великої Вітчизняної війни (1941-1944) І.А.Матусіс був головним консультантом дерматовенерологічної служби Південного фронту. Перу І. А. Матусіса належать близько 100 наукових праць. Найбільшого визнання набули праці з вивчення клініки і патогенезу дерматозів при порушенні обміну речовин. Під керівництвом проф. І. А. Матусіса виконано і захищено 9 кандидатських дисертацій (М. М. Бірбраєр, В. Л. Борщевський, В. А. Грінчевський, В. І. Краснов, Ш. І. Кульбацький, С. І. Матусков, А. Н. Павлов, Д. Е. Ходорів, А. М. Штарк).

З вересня 1951 по лютий 1953 рр. кафедрою завідував доц. А. Н. Павлов. Наукова тематика кафедри — гноячкові, грибкові та професійні дерматози. У 1951 р. обласний шкірно-венерологічний диспансер переведено до обласної клінічної лікарні на Слобідці (потужність — 120 ліжок), де він набув

самостійного статусу.

З травня 1953 р. по жовтень 1955 р. завідувачем кафедри було обрано професора О. П. Лаврова (1894-1957). Після закінчення Донського університету з 1918 р. по 1927 р. працював ординатором, асистентом дермато-венерологічної лікарні цього закладу. З 1932 р. по 1936 р. завідувач кафедру шкірних та венеричних хвороб Туркменського медичного інституту. З 1948 р. по 1949 р. очолював кафедру шкірних та венеричних хвороб Львівського медичного інституту. З 1949 р. по 1953 р. директор Київського науково-дослідного шкірно-венерологічного інституту. Вчений ступінь доктора медичних наук О.П.Лаврову присуджено у 1948 р. після захисту дисертації «Лікування захворювань шкіри на курорті Сочі — Мацеста». У вченому званні професора затверджений у 1949 р. З 1953 по 1955 р.р. головним напрямком наукової тематики кафедри було вивчення ефективності курортних факторів у терапії хворих на дерматози (псоріаз, червоний плоский лишай, склеродермія, випадання волосся тощо). Низка публікацій присвячена питанням імунного статусу в патогенезі гноячкових захворювань шкіри. Автор понад 40 наукових праць. Був членом редколегії журналу «Вісник дерматології та венерології».

З жовтня 1955 по липень 1959 р.р. кафедрою завідує доц. С. І. Матусков. Науковий напрямок кафедри — піодерміти на промислових підприємствах і тканинна терапія. С.І.Матусков автор 53 наукових праць. Співробітники кафедри вивчали функції печінки при сифілісі (М. М. Бірбраєр), тканинну

терапію при деяких дерматозах (В. В. Гончаров, А. М. Харченко, Л. Н. Синіцина, О. Я. Косовська).

З 1959 по 1973 рр. кафедру очолював професор М. В. Борзов (1899-1983). Співробітниками кафедри на той час були Кущевой І. І., Радіонов М. Г., Пилюгіна С. С., Пуришева В. В., Кюрдогло В. І.

У 1940 р. він захистив докторську дисертацію «Про стародавність сифілісу Середньої Азії». Очолюючи кафедру в Кишинівському медичному інституті, у роки Великої Вітчизняної війни М.В.Борзов головний фахівець Південного фронту. У 1959 р. обраний завідувачем кафедри шкірних і венеричних хвороб Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова. Головними проблемами, що розв'язувалися кафедрою в цей період, було вивчення патогенезу, клініки, діагностики та лікування піодермітів; лікування хвороб сполучної тканини, що належать до компетенції дерматологів (склеродермія), з використанням вакуум-терапії; мікози у працівників моря; особливості лікування сифілісу. Під керівництвом М. В. Борзова виконано і захищено 5 кандидатських дисертацій (С. І. Ієвлєв — «Шляхи і засоби раціональної профілактики епідермофітії стоп у військовій частині», 1965 р.; Г. І. Лобановський — «Антинакіпінові ураження шкіри», 1964 р.; С.С. Пилюгіна — «Осередкова склеродермія та її комплексне лікування із застосуванням вакууму», 1969 р.; І. І. Будницька — «До патогенезу вугрової висипки в жінок і методика її гормонального лікування», 1969 р.; В. В. Пуришева — «Обмінні, гормональні і функціональні порушення у хворих на кругоподібне облісіння та їх комплексна терапія», 1980 р.). М. В. Борзов — автор 57 наукових праць, у тому числі 4 монографій.

З червня 1974 р. по жовтень 2002 р. кафедру шкірних і венеричних хвороб очолював професор Г. І. Лобановський (1934-2002). Після закінчення Одеського медичного інституту з 1958-1961 р.р. працював районним дерматовенерологом в м.Калараш Молдавської РСР. З 1962 р. клінічний ординатор, аспірант, асистент кафедри шкірних та венеричних хвороб Одеського медичного інституту, у 1964 р. захистив кандидатську дисертацію. У 1973 р. Г.І.Лобановський захистив докторську дисертацію «Зміни шкіри і слизових оболонок від впливу хімічних речовин у робітників Чорноморського, Азовського, Дунайського пароплавств». У 1976 р. був затверджений у вченому званні професора. На його рахунку понад 300 опублікованих наукових праць, у

тому числі більш ніж 100 раціоналізаторських пропозицій, 10 винаходів та 20 методичних рекомендацій і інформаційних листів. Наукові інтереси професора Г. І. Лобановського були різнобічними. Найбільшу увагу він приділяв професійним дерматозам від впливу лаково-фарбових матеріалів у морському регіоні, ролі реактивності організму в патогенезі алергодерматозів, нейродерматозів, вірусних дерматозів; удосконалюванню терапії та санаторно-курортному лікуванню найбільш розповсюджених хронічних дерматозів; пошуку більш ефективних методів лікування та профілактики захворювань, що передаються статевим шляхом. Під керівництвом професора Г. І. Лобановського було захищено 16 кандидатських дисертацій з етіології, патогенезу, клініки, лікування червоного плоского лишая (С. В. Гончаров, 1984; Абдаллах Аль Хайер, 1992), нейродерміту (П. Г. Веверіца, 1980), вірусних дерматозів (Абдаллах Бен Мухамед, 1988; Файєз Даглави, 1992; М. Е. Запольский, 1997), професійних дерматозів (Л. І. Зелінська, 1989; А. М. Бредихін, 1994; О. Л. Гоцуляк, 1995; С. Г. Лобашов, 1999; А. Ф. Дзигал, 2001), епідеміології сифілісу (О. Г. Чолоков, 1990; Л. А. Лозняк, 2001), уrogenітального хламідіозу (М. М. Лебедюк, 1996; В. П. Федчук, 1999), atopічного дерматиту (Е. А. Пуришев, 1994). Під редакцією професора Г.І.Лобановського видано 2 учбових посібника «Шкірні та венеричні хвороби, «Дерматовенерологія», 2000р., 2002р. Він був членом редакційної колегії журналу «Дерматовенерологія, косметологія, сексопатологія», та експертом ВАК України по спеціальності 14.01.20. Шкірні та венеричні хвороби.

З жовтня 2002 р. по серпень 2003 р. завідувала кафедрою професор Ковальова Людмила Миколаївна. У 1972 році нею захищена кандидатська дисертація на тему: «Вплив аутоімунних зрушень до тромбоцитів на показники згортаючої системи крові при псоріазі, екземі, сифілісі та гонореї». У 1991 р. Л.М. Ковальова успішно захистила докторську дисертацію на тему: «Соціально-епідеміологічна та соціально-психологічна характеристика, новий відбірковий тест діагностики, удосконалення лікування

заразних форм сифілісу у працівників морського транспорту» та отримала вчене звання професора.

Л.М.Ковальова автор понад 400 наукових публікацій з різних питань дерматовенерології, в тому числі, монографія «Сифіліс» (2003), розділи та глави в двох руководствах «Дерматовенерологія» (2006, 2008), 18 авторських винаходів і патентів України. Основний науковий напрямок – вивчення епідеміології, етіопатогенезу, діагностики, вдосконалення лікування і профілактики сифілісу, змішаної уrogenітальної інфекції та різних дерматозів у Південному регіоні України.

Під керівництвом професора Ковальової Л.М. виконано і захищено 8 кандидатських дисертацій.

Член Нью-Йоркської академії медичних наук (1997). Член Європейської академії дерматології та венерології (2004). Член редакційної колегії журналу «Дерматовенерологія. Косметологія. Сексопатологія». Внесена в біографічні видання «Видные ученые Одессы» (2005) та «Твои имена, Одесса» (2010).

З вересня 2003 року по дійсний час, завідуючим кафедрою дерматології та венерології з курсом реконструктивної та естетичної медицини Одеського національного медичного університету являється професор Лебедюк М. М. Після закінчення Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова у 1979-1980 р.р. пройшов спеціалізацію по дерматовенерології на базі Одеського обласного шкірно-венерологічного диспансера. З 1984 по 1990 р.р. науковий співробітник Одеського науково-дослідного інституту вірусології та епідеміології ім. І. І. Мечнікова .

У грудні 1990 року заснував і в дійсний час працює директором науково-дослідного центра захворювань що передаються статевим шляхом. У 1996 році захистив кандидатську дисертацію на тему: «Епідеміологічна та клініко-лабораторна характеристика уrogenітального хламідіозу у плавскладу

пасажирських суден Чорноморського пароплавства».

У 2003 році після закінчення докторантури при Національному медичному університеті ім. О. О. Богомольця, захистив докторську дисертацію на тему: «Епідеміологія, клінічний патоморфоз хламідійної і змішаної уrogenітальної інфекції, комплексна діагностика, лікування, профілактика». Рішенням ВАК України в 2004 році присуджено науковий ступінь доктора медичних наук, у 2006 р. присвоєно вчене звання професора. Автор понад 200 наукових праць, в тому числі співавтор 3 підручників «Дерматологія. Венерологія», 3 учбових посібників «Шкірні та венеричні хвороби», «Дерматове-нерологія», «Добровільне консультування і тестування на ВІЛ», 20 патентів і авторських свідоцтв, а також 12 раціоналізаторських пропозицій.

Наукові дослідження присвячені клініко-епідеміологічним особливостям перебігу хронічних дерматозів та змішаних інфекцій, що передаються статевим шляхом. Розробка та впровадження сучасних молекулярно-генетичних методів діагностики, лікування та профілактики.

З 2003 р. голова Одеського філіалу Української асоціації дерматологів венерологів та косметологів.

Член редакційної колегії Українського журналу «Дерматологія, венерологія та косметологія» м. Київ, «Дерматовенерологія, косметологія, сексопатологія» м. Дніпро-петровськ і журналу «Дерматологія і косметологія ім. М. А. Торсуєва», м. Донецьк.

Член спеціалізованої вченої ради при Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця.

Заступник голови проблемної комісії «Дерматологія, венерологія» МОЗ та НАМН України.

Науковий напрямок кафедри – вивчення клініко-епідеміологічних особливостей хронічних дерматозів та інфекцій що передаються статевим шляхом. Дозорний епідеміологічний нагляд (ДЕН) за ВІЛ-інфекцією серед хворих з ЗПСШ (проводяться комплексні науково-дослідні роботи, включаючи міжнародні проекти).

На сучасному етапі окрім навчально-методичної роботи, яка базується на освітньо-професійних програмах, кафедра займається студентською науково-дослідницькою працею, члени студентського наукового товариства беруть участь у різноманітних науково-практичних конференціях, з'їздах, конгресах, в тому числі з міжнародною участю та неодноразово займали призові місця. В рамках електронної бібліотеки ОНМедУ створено сайт кафедри, де розміщено всі матеріали що до підготовки студентів (в тому числі англомовних), створена кафедральна бібліотека, яка включає додаткову фахову літературу.

Співробітники кафедри беруть участь у виконанні наукових досліджень відповідно до цільових програм з дерматовенерології, є авторами раціоналізаторських пропозицій та винаходів, продовжують справу своїх попередників з вивчення актуальних питань дерматології і венерології.

У клініках проводиться активний навчальний і науковий пошук разом із представниками інших кафедр — інфекційних хвороб з епідеміологією, гістології, цитології й ембріології, урології та нефрології та ін. Кафедра надає допомогу органам охорони здоров'я, веде спільну роботу з практичними лікарями області, здійснює консультативну і методологічну допомогу в лікувально-профілактичних установах міста та області, де впроваджуються наукові розробки. Співробітники кафедри здійснюють підготовку лікарів-дерматовенерологів: інтернатура, клінічна ординатура, магістратура, передатестаційні цикли, стажування та спеціалізація за фахом «Дерматовенерологія» та аспірантура, продовжуючи кращі традиції вчених Одеської школи дерматовенерологів.